

Рецензия

от проф. д.ик.н. Иван Стойков Кънчев

Научна специалност „Икономика и управление /Аграрна икономика/“
Относно: конкурс за професор по професионално направление
3.8. „Икономика“, Научна специалност „Икономика и управление
/Екоикономика/“ в УНСС

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Икономика на природните ресурси“, Бизнес факултет на УНСС съгласно Решение на АС № 8/13.12.2017 год., ЗРАСРБ и Правилникът за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС, Заповед № 182/02.2016 год. на Ректора на УНСС.

Участвам в състава на научното жури по конкурса като външен член съгласно Заповед № 675/16.02.2018 год. на Ректора на УНСС.

2. Информация за кандидата в конкурса

Доцент Албена Митева е единствен кандидат по конкурса. Тя е родена в град София през 1964 год., където е завършила средното си образование. Завършила е ВИИ „К. Маркс“ през 1987 год. с образователно-квалификационна степен „магистър по аграрна икономика“. От 1987 годи до 2001 год. последователно работи като специалист „Маркетинг и продажби“ във фирма „Интко, София“ и сътрудник към Търговски отдел на Британското посолство.

На свободна докторантура е зачислена към катедра „Агробизнес“ на УНСС, като през месец ноември 1999 г. и е присвоена образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление/по отрасли/“ – Диплома № 26532 от 21.02.2000 год. От ВАК при МС.

През 2001г. доцент Митева е избрана за асистент към катедра „Агробизнес“ „ на УНСС и последователно като асистент, главен асистент преподава по учебните дисциплини „Аграрен мениджмънт“, „Бизнес поведение“, „Управление и икономика на ХВП“, „Малък и семеен агробизнес“ със студенти от специалност „Аграрна икономика“.

През 2007 г. е избрана за доцент по научна специалност 02.05.18 „Икономика и управление“ и води лекции и семинарни занятия със студенти от специалностите „Екоикономика“ и „Аграрикономика“ – бакалавърска и магистърска степен.

Доцент Митева участва в разработването на 10 научни проекта /9 броя университетски и 1 на Европейския социален фонд/. Ръководител е на един университетски проект.

Кандидатът за академичната длъжност професор владее в различна степен 4 чужди езика /английски, испански, руски и френски/. Член е на Факултетния съвет на Бизнес факултета и на Балканската екологична асоциация.

3. Изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“

Кандидатът за академичната длъжност професор напълно отговаря на задължителните условия заложи в член 29 на ЗРАСРБ тъй като:

- Има придобита образователна и научна степен доктор от 1999 година.
- Заема академичните длъжности асистент, главен асистент и доцент от 2001 г. досега.
- Има публикувани осем броя монографични разработки, от които един самостоятелен монографичен труд и една самостоятелна студия.
- Публикувал е три учебника от които един самостоятелен и едно колективно ръководство. Участва в разработването на 35 броя статии и 29 броя научни доклади.
- Доцент Митева е представила документи и публикации, които формират в картата за изпълнение на количествените изисквания обща оценка от 1391.6 точки при минимално необходими 600. Налице е преизпълнение на отделните показатели свързани с научно-изследователската дейност както следва:
 - „Участие в научно-изследователски проекти“ при минимален праг от 10 точки са постигнати 50.
 - „Участие в конференции в страната“ при праг 20 точки са постигнати 76.7 точки набрани от участие в 19 конференции/.
 - „Участие в конференции в чужбина и страната, организирани от международни организации“ – при праг 20 точки са достигнати 35.6 точки.
 - Публикувани монографии и студии – съответно 160 е минималния праг, а достигнатото изпълнение е 301.6 точки /от общо 8 монографични заглавия и една студия/.
 - Публикувани „Научни разработки в индексирани научни списания и в други специализирани издания“ – при минимален праг от 230 точки са достигнати 235 точки. /от едно индексирано заглавие в Scopus и 9 броя други специализирани и индексирани издания/.
 - „Публикувани статии в издания с редакционна колегия“ при минимален норматив 50 точки са достигнати 199.9 точки /от общо 25 броя научни статии/.
 - Цитируемост – при минимален норматив 20 точки са достигнати 48 точки /от общо 24 установени цитирания и упоменавания от други информационни системи и 1 брой установено цитиране от Томсън и Ройтерс/.

Доц.Митева е научен ръководител на дисертационни трудове в областта на екоикономиката и аграрната икономика на 4 докторанти. От тях успешно защитени през 2015 и 2017 г. са 2 дисертации.

Общата рекапитулация на количествените показатели показва, че научната продукция на кандидата достигат и значително превишават утвърдените изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ съгласно чл.15, ал.1 от ЗРАСРБ и чл.60, ал.3 от ППЗРАСРБ по отношение реализирани изследвания и постигнати творчески постижения.

4. Изпълнение на качествените показатели

От кадровата справка се вижда, че доцент Митева притежава умения и компетентности придобити по време на непрекъснатия и над 16 годишен преподавателски и научно-изследователски стаж. Основните и познания са свързани с усвояване и прилагане на съвременни научни подходи и методи в областта на агробизнеса и зелената икономическа заетост.

Постигнатите знания и компетенции са придобити от участие и изготвяне на становища, експертни оценки и анализи на Областни стратегии и на общински планове за развитие./на област Враца 2005-2015г., Област Сливен – 2005-2015 г., Община Горна Оряховица 2007-2013г./ както и на, бизнес проекти за създаване на болнично заведение – МБАЛ Здравето 2009 -2015г.

Към социалните умения и практически опит на кандидата могат да се добавят и организационните, управленски способности за екипна работа, свързани с ръководство и участие в разработване на съвместни проекти.

Висока оценка заслужават и разработените и внедрени нови учебни програми за обучение на студентите по двете квалификационни направления, преподавани в катедрата по учебните дисциплини: „Икономика на околната среда и природните ресурси“ за ОКС Бакалавър преподавани на български и английски език; „Управление на екологични конфликти“ за ОКС Бакалавър, преподавани на български и английски език; „Екология и устойчиво развитие“ за ОКС Бакалавър преподавани на български и английски език и „Екобизнес“ за ОКС Бакалавър на български език. За ОКС Магистър „Икономика и оценка на екосистемните услуги“ и „Организационно поведение“ на български език.

Решението на Съвета по хабилитация на УНСС (Протокол No 3 от 14.11.2017 г.) е, че кандидатурата на доц. д-р Албена Митева съответства на количествените и качествените изисквания, приети от АС и че дава положително становище за потенциалния кандидат в конкурса.

Може да се обобщи, че оценката ми за образователния и научен статус на доцент Митева, е че той напълно отговаря на изискванията съгласно чл.15, ал.1 от ЗРАСРБ и чл.60, ал.3 от ППЗРАСРБ, както и на съответствието между тематиката на научната продукция и професионалното направление на специалността на обявения конкурс.

5. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Доцент Митева е редовен преподавател към катедра „Агробизнес“ по-късно преименувана в „Икономика на природните ресурси“ с дългогодишен непрекъснат трудов стаж. Преподава в двете специалности на катедрата „Аграрна икономика“ и „Екоикономика“ в бакалавърска степен по 8 учебни дисциплини и по 3 в магистърската степен на обучение.

Годишната учебна натовареност за последните пет учебни години при бакалавърската степен на обучение по учебни часове приведени към упражнения са по години между 210 и 300 учебни часа /средно за петте години 254 аудиторни часа, от които 246 часа на английски език/. При ОКС Магистър средногодишната натовареност е 96 часа за същия период на български език.

По преподавателската работа на кандидата личните ми впечатления са, че доцент Митева подхожда отговорно, непрекъснато усъвършенства научно-преподавателската си подготовка, ползва се с доверие и уважение от колегите и като резултат от това катедреният съвет от 2010 г. непрекъснато и възлага да преподава в ОКС Бакалавър на английски език по учебни дисциплини „Икономика на околната среда и природните ресурси“, „Управление на екологичните конфликти“ и „Екология и устойчиво развитие“.

Изложените дотук постижения на доцент Митева като преподавател ми дават основание да обобщя, че тя е водещ преподавател на специалността „Екоикономика“ по учебната дисциплина „Икономика на околната среда и природните ресурси“ „Екобизнес“, Ресурсен мениджмънт“ и „Управление на екологични конфликти“, които преподава на български и английски език.

От публикуваните учебници и учебни помагала на значимо равнище са учебника и учебното помагало по „Екология и устойчиво развитие“, по които се преподава на студентите от университетския блок.

В заключение може да се обобщи, че по критерия „Учебно-преподавателска дейност“ доцент Митева е утвърден преподавател в областта на „Екоикономиката“, използва подходящи форми и актуализирана учебна документация за активно обучение на студентите. Налице е необходимото покритие между изискванията на конкурса и учебно-преподавателската компетентност на кандидата.

6. Обща характеристика на представените научни трудове.

За участие в конкурса кандидатът представя общо 76 броя публикации, в т.ч.:

- Монографични издания – 9 броя, в т.ч. 1 самостоятелна монография, на един брой е първи автор, на един брой е втори и на шест броя е трети съавтор.
- Статии, отпечатани в научни списания с редколегия – 9 броя, в т.ч. 5 броя самостоятелни, на 1 брой е първи автор, на един е втори, и на два броя е трети.
- Списания, индексирани в Томсън и Ройтерс – един брой, самостоятелна публикация.
- Статии в специализирани научни списания – 25 броя, в т.ч. 16 броя самостоятелни, на 2 броя – първи автор и на 7 броя – втори.
- Доклади, представени на научни конференции в чужбина и в страната, организирани от международни организации – 29 доклада, в т.ч. 11 са самостоятелни, на 4 броя е първи автор, на 9 броя е втори и на 4 броя е трети.
- Учебници и учебни помагала – 4 броя, в т.ч. 3 учебника. На един брой е самостоятелен автор и на два броя е втори автор. На учебното помагало е първи автор.

От общия брой публикации 12% са монографии, 46% са статии, отпечатани в научни списания с редакционна колегия, 38% са доклади представени на научни конференции и 4% са учебници и учебни помагала.

Общата равностметка на представената за рецензиране научна продукция на кандидата значително превишава изискванията по количествени и качествени показатели и напълно отговаря на условията за заемане на академичната длъжност „професор“.

В тематично и съдържателно отношение изследователската дейност на кандидатът се групира в следните основни научни направления:

- Екология и устойчиво регионално развитие – 33 публикации, в т.ч. 5 броя самостоятелни или 15.2% от всички.
- Аграрен мениджмънт и малък и семеен агробизнес – 21 бр. публикации, в т.ч. 4 самостоятелни или 19.4%.
- Социално развитие и кооперативни организационни форми в аграрния бизнес – 23 броя публикации, в т.ч. 5 броя самостоятелни или 21.7%.
- Зелена икономика и зелени работни места – общо 12 броя публикации, в т.ч. 7 самостоятелни или 58.3%.

От приведените данни изводът е, че основно място в творчеството на доцент Митева заемат разработките от първото научно направление „Екология и устойчиво развитие“, следвано от проблемите на „Аграрния мениджмънт“.

Самостоятелният монографичен труд „Възможности на зелената икономика за развитие на устойчиво производство на грозде и вино в България“, обобщава цялостното научно творчество на кандидата в двете му основни направления – „Устойчивото екологично развитие“ и „Аграрен бизнес“. В книгата по достъпен начин са разкрити същностните характеристики на зелената икономика, политиките и мерките

за създаване на зелени работни места и са оценени възможностите на зелената заетост за увеличаване на биологичното производство на грозде и вино в лозаро-винарския сектор. Този труд може да се оцени като оригинално по своя характер научно изследване, резултатите от което имат определен приложен характер, свързан с оценката на възможностите за създаване на зелена заетост и за увеличаване на биологичното производство на грозде и вино, както и за екологично развитие на лозаро-винарския сектор. Представени са възможностите на винения туризъм, както и тези за увеличаване на производството и търговията с бивино.

Значима публикация от списъка на кандидата е колективната монографична разработка „Възможности на подхода ЛИДЕР за развитие на жизнеспособни селски райони и опазване на природните ресурси“. В нея са представени резултатите от прилагането на програмата и са оценени резултатите от усвояване на средствата за местно развитие. Висока оценка заслужават представените насоки за усъвършенстване прилагането на този подход на основата на отстраняване на проблемите възпрепятстващи успешната реализация на местните стратегии за развитие.

Положително оценявам участието на кандидата в колективните монографични разработки „Зелените работни места – средство за екологизация на българската икономика“, „Предпоставки и условия за преход към мултифункционален модел на земеделие“ и в „Управленски аспекти на екоикономическата подготовка на студентите в УНСС“. В тях по оригинален начин са анализирани и оценени проблемите на българския модел на земеделие и се предлагат насоки и препоръки за усъвършенстване на организационните структури на примера на избрани селски райони на страната. В целта на тези разработки е заложена и претенцията за актуализиране на тематичното съдържание на професионалното и специализирано образование в УНСС чрез преподаване на нови знания и умения в областта на екологичната политика, управлението на екоконфликтите и др.

От публикациите, посветени на социалното развитие специален интерес представлява монографичната разработка „Изследване потребностите от провеждане на социален одит и прилагане на стандарти за социална и екологична отговорност в България“. Представени са резултати и изводи за потребности на държавните институции и на юридическите лица от въвеждане на стандарти за социална и екологична отговорност. Научната разработка е ново, оригинално изследване, резултатите от което имат не само научно, но и определено практическо приложение най-вече за подготовката на студентите от специалност „Екоикономика“.

Може да се обобщи, че научната продукция на доцент Митева е посветена на актуална и значима тематика. Голяма част от нея /31,6%/ е публикувана на английски език от авторитетни научни издания или е представена на наши и чуждестранни форуми. Направената характеристика на научната продукция представя нейният автор като утвърден научен разработчик и преподавател в две много важни взаимно свързани научни области еко и агро икономиката.

7. Оценка на научните и научно-приложните приноси.

Представената самооценка на съдържащите се в трудовете на доцент Митева приноси във висока степен отразяват съдържанието на рецензираната научна продукция. В нея се съдържат отделни теоретични, методически и редица конкретни приложни насоки и предложения, които групирам по следния начин:

- Обосноваване, оценяване, доразвитие и обогатяване на основни теоретични и методически понятия и категории, свързани с рецензираната научна продукция;

- Доразвитие, систематизиране и апробиране на методически подходи, методи и методически решения, свързани с условията на аграрния сектор и екологичната среда;
- Разкриване и оценяване на проблемите и възможностите за функциониране и устойчиво развитие на селските райони и земеделските стопанства.

Изброените теоретични, методически и приложни приноси групирам по отделни научни направления към които се отнасят научните разработки на кандидата, както следва:

По първото научно направление – „Екология и устойчиво регионално развитие“ с номера от списъка на публикациите П.1.3., П.2.3., П. 2.4., П.2.5., П.2.6., П.2.7.1., П.2.7.2., П.2.7.3.

Разкриват се и се доразвиват научните основи на устойчивото екологично развитие на земеделието и на биологичното производство на екологични продукти. Оценяват се възможностите на екологичната политика и законодателната уредба на зелената икономика и на биологичното производство. Разработените теоретични обобщения могат да намерят приложение като научна основа за изследване на управлението и устойчивото екологично развитие.

Разработени са методическите основи и конкретни методически решения за анализ и оценка на производството на биологични продукти и критериите и индикаторите за анализ на състоянието и проблемите на лозаро-винарския сектор. Анализирани са моделите за устойчиво производство на биологично грозде в България. Тези разработки с успех могат да намерят приложение при изследване на методическите основи за анализ и оценка на екологичното и устойчиво развитие на регионите и на отделните производства.

Разработени са конкретни предложения за решаване на екологичните проблеми в регионите и за повишаване конкурентноспособността на екологични продукти.

Разкриват се връзките между успешното разрешаване на екологични конфликти и възможностите за постигане на устойчиво развитие на агробизнеса и регионите.

По второто научно направление – „Аграрен мениджмънт и малък и семеен агробизнес“ с номера I от списъка на публикациите I.1.3., П.2.3., П. 2.4., П.2.5., П.2.6., П.2.7.2., П.2.7.3.

Изяснява се ролята на мултифункционалния модел на земеделие за развитие на селските райони и възможностите и резултатите от сдружаване на бизнес организациите. Обосновават се възможности за ускорено развитие на селските райони на основата на подобряване на връзките между моделите на земеделие и възможностите за регионално развитие. За принос в тази част на разработката приемам доразвитието на теорията, свързана с изследване връзките между мултифункционалността и устойчивото развитие на агробизнеса.

Към методическите приноси, съдържащи се в тази част от публикациите се отнасят предложените специфични показатели и методически решения за установяване на устойчивото развитие на агробизнеса и селските райони, както и формулираните в тази връзка изводи и перспективи за развитие на аграрните структури в българското земеделие. Част от тези разработки имат потвърдителен характер и могат да намерят приложение при усъвършенстване на нормативната уредба свързана с диверсификацията и мултифункционалното развитие на българското земеделие.

По третото научно направление „Социално развитие и кооперативни организации в агробизнеса“ с номера от списъка на публикациите П.1.3., П.2.3., П. 2.4., П.2.5., П.2.6., П.2.7.2., П.2.7.3.

В теоретико-методологичен план са разкрити връзките между необходимите предпоставки за създаване и развитие на селскостопанските райони, опазване на

природните ресурси чрез ускорено прилагане на стандарти за социална и екологична отговорност и активното участие и целенасочени действия на заинтересованото местно население.

Доразвити и обогатени са методическите основи за усъвършенстване на кооперативните организации като социални предприятия в условията на прилагане на стратегията Европа 2020.

Анализирани и са оценени състоянието и проблемите в развитието на трудово-производителните кооперации в условията на стратегия Европа 2020, както и ролята на местните инициативни групи за динамизиране развитието на селските райони.

Приносен характер в това научно направление имат формулираните насоки и предложения за подобряване методиката за подготовка на стратегиите за развитие на селските райони и на тази основа за ускоряване развитието на районите, работещи при неблагоприятни природни условия.

По четвъртото основно направление „Зелена икономика и зелени работни места с номера от списъка на публикациите П.2.3., П. 2.4., П.2.5., П.2.6., П.2.7.2., П.2.7.3.“

Разкрити са методологическите основи на зелената икономика чрез изясняване на нейните характеристики и особености, както и на възможностите за прилагане на добри практики позволяващи ускоряване на процеса на екологизация на икономиката.

Представени са подходящи методически решения за изследване и анализ на зелените работни места, както и за прилагане на добри практики за ускоряване на процеса на екологизация на отделни водещи икономически сектори на страната.

Разработените методически и практическите решения в тази част от публикациите на кандидата са заложили и в учебника „Екология и устойчиво развитие“, които с успех се прилагат в учебния процес при студентите от катедра „Икономика на природните ресурси“.

В заключение може да се обобщи, че доцент Митева притежава всички качества на утвърден изследовател разработил и публикувал значими научни и научно-приложни разработки, които могат да допринесат за разширяване на приложното поле на методологическите и методическите постижения в областта на екоикономиката, в широката практика и в учебния процес на университета.

8. Бележки и препоръки

Към оценката на научно-изследователската и преподавателската дейност на доцент Митева имам и някои бележки и препоръки, свързани с изискванията за по-голяма пълнота и задълбоченост на изследванията и преподавателската работа.

По отношение на изследователската работа

Научната продукция на кандидатът за професор включва значителен брой научни области на изследване. Това неминуемо негативно се е отразило върху пълнотата и задълбочеността на някои от изследванията. Препоръката ми в това отношение занапред е кандидатът изцяло да се съсредоточи изследователската си дейност в областта на екоикономическата проблематика. В нея основният акцент следва да бъде поставен за разширяване приложното поле на екосистемния подход на управление, обхватът на зелените работни места, екологичните практики и услуги, както и върху разширяване биологичното и биодинамичното земеделие.

По тази проблематика е целесъобразно да разшири самостоятелното си участие и ръководството на научни проекти, в това число и с участие на чуждестранни научни работници от водещи университети и изследователски институти.

По отношение на преподавателската дейност.

Основната ми бележка също е да се съсредоточи вниманието върху по-малък брой основни учебни дисциплини в специалност „Екоикономика“, като се насочи към прилагане на подходящи активни форми и актуализирана учебна документация за обучение на студентите с оглед по-пълно отчитане специфичните особеност на образованието по „Екоикономика“. Във връзка с това следва да разработи и издаде учебници и учебни пособия за преподаване в магистърската степен на обучение по „Екоикономика“, в това число и на английски език за чуждоезиковото обучение.

Заклучение

Представената научна продукция оценена по количествени и качествени показатели, както и съдържащите се в нея научно-приложни резултати и приноси моменти, значително превишават нормативните специфични изисквания за заемане на научната длъжност „професор“ на ЗАЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение на УНСС. Това ми дава достатъчно основание с убеденост да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуваме положително доцент Албена Тодорова Краева-Митева да бъде избрана и утвърдена от Факултетния съвет на Бизнес факултета на УНСС за заемане на академичната длъжност „професор“ по научна специалност „Икономика и управление /Екоикономика/“

20.04.2018г.

Рецензент.....

/проф. д.ик.н. Иван Кънчев/